***** Variantã în lucru *****

Istoria lui Radu Șerban, principului Țării Românești, din familia Basarabilor, carele au domnit dela anul 1602 pănă la 1610. Pe scurt dedusă de Dam. Boj.

După ce au perit vestitul în bărbăție, minunatul în vîrtute ostășască, și necutremuratul în bătăi Mihai Vodă, (cel ce preste tot timpul stăpînirii sale necurmate războae cu nespusă vitejie au purtat, și pre carele Engel istoricul îl numește al doilea Temistocles, sau Ioan Huniadi), alergă prințipul Moldaviei Simeon Mogila cu oaste în Țara Romînească, ca într-o provincie vrășmășască, în carea dărăpănă tot ce sta în cale, și prădă orice îi cădea în mână. Însă Buzeștii carii era povățuitorii oștirilor românești, se sculară asupra lui Simeon, cu trupele cele lîngă Craiova adunate. Necutezând Simeon să aștepte, și să se lovească cu Buzeștii, fugi fără nicio ispravă napoi în Moldavia. Gonind vitejii Buzești pre Simeon de scurt, îi ajunseră armadea la rîul cel dincoaci de Focșan, și dimicară o mulțime dintrînsa. Aci perdură moldovenii toate sarcinile, și toată prada ce luasă din țară, care iară căzură în mînile muntenilor. Însuși Simeon abia cu capu scăpă, dar și aceasta cu mare nevoe, iară Buzeștii cu înbogățită dobîndă ostășască se întoarseră cătră casă. Boerii carii comenda oastea sub domnirea lui Mihai, și carii cu întreaga credință s-au urmat, până la trista soarte prin carea fu trimis în viața de veci, tocmai atunci veniră cu ai săi în patrie înderept, și pusără lagărul lângă satul Cîrstincești nu prea departe de Argiș. Cu aceștii se înpreunară Buzeștii și ca albinile cele de mumă părăsite se sfătuia, pre cine să aleagă prințip în Țara Rom[ânească] carele însă așa de înțelepțește, și cu blîndețe să îndrepteze lucrurile, cât să poată țara viețui în liniștire, nici să fie mai mult întru atîta supusă cruntelor bătăi, și mult păgubitoarelor prăzi. Prin pronia dumnezeiască îndemnați fiind cei mari a țării, cu o inimă și un cuget alesără pre unul din mijlocul său, anume Radu Șerban din strălucită familia Basarabilor, nepot a lui Basarab Vodă. Cu mare triumf duseră pre novul domn în Tîrgoviște, unde toți îi jurară credință.

Șerban nu numai blînd la fire, și iubitoriu de dreptate, ci (precum mărturisește Cronica lui Filstih), și înțelept, bun la inimă, milostiv și ospătătoriu (omenitoriu) de streini au fost. Povățuit de darurile ceste firești ale sale, au așezat prea bune rîndueli în țară, ocărmuind toate cu cuviincioasă dreptate și înțelepciune. Cu toți vecinii să sîrguia Șerban a încheia pace, carea nu numai de obște se dorea, ci și foarte de lipsă era pentru resuflarea și înbunătățirea țării. După ce se așeză pace statornică, și se făcură rînduele bune, să întoarseră lăcuitorii țării (carii de greotățile și primejdiile bătăilor pustiind, rătăcea prin munți, și prin păduri) iară la lăcașurile sale cele părăsite. Satele cele stricate de nou se făcură, și toată țara ca de a doua oară preînvie. Deci dederă toți dinpreună mulțămire lui Dumnezeu pentru mare îndurarea lui, că le-au dăruit pace de obște.

Însă nu mult după aceasta iară se făcură noave nepăciuri, pre care le pricinui Simeon Mogila, cel ce tare înseta după cuprinderea, și nestîmpărat îi ferbea în gît supunerea Țării Românești. Asupra acestuia rădicîndu-se Șerban ajutorat cu oaste ardelenească de la Georgie Basta numaidecît l-au și alungat (gonit) din hotarăle țării, carele nici au cutezat mai mult a trece preste marginile Moldaviei cătră țară.

Ajutoriul ce-l împrumutase Șerban de la Basta, numaidecât după aceia, adecă la anul 1603, i l-au întors. Căci fiind Basta din toate părțile bătut și stricat de oștirile lui Moisi Sikeli, au cerut razimă ajutătoare de la Șerban. Acesta fără toată întîrzierea adusă 1500 de feciori și îi trimisă prin Brașov cătră Bistrița sub povățuirea lui Lupu (Volf) Kiș, și a lui Ioan Cionka cu așa poruncire ca să caute, de va fi putință, să se

înpreuneze cu Basta. Cît prinsă Sikeli aceasta de știre, trimisă asupra lor 3600 de soldați, carii era parte tătari și turci, parte ardeleni. Aceștii se loviră cu Kiș și învingîndu-l (biruindu-l) l-au și prins la satul Sfîn. Dimitrie. Deci puterea cea sub comanda lui Kiș trimisă, mai mult dede prilej spre înmînierea lui Sikeli asupra lui Șerban, decît au slujit spre ajutoriul lui Basta.

Nu mult după aceia iară trimisă Basta rugăciune la Șerban, prin carea îl chiema fără întârziere cu mînă de ajutoriu, aducându-i aminte de credința cu carea s-au fost legătuit înpăratului austriacesc. Înțelegînd aceasta doi generali de-ai lui Șerban, anume Deli Marco și Georgie Raț (sîrbi de viță) și gădiliți fiind de pofta spre prăzi și alte răpiri ostășești, s-au cerut de la prințipul să meargă sașilor spre ajutoriul asupra lui Sikeli; pre care cu atâta mai tare i-au lăsat Șerban a să duce în Ardeal, fiindcă, supțiindu-le vistieria ostășască, nu i se prea ajungea chieltuelele; iară în inima sa hotărîsă, cu întâia ocasie favorisitoare, să se păciuască prietenește cu Sikeli. Pricepînd acesta cugetul lui Șerban, trimisă pre un sol către dînsul cu tractaturi de înpăcare, pre lîngă care puncture încă-l sfătuia, ca Poartei Turcești să fie credincios. La carea îi respunsă Șerban, că numai în așa mod că învoește pe sostenelefătuirea lui, dacă va mijloci el la Poartă, să-i dea aceasta oștiri spre ajutoriu asupra lui Simeon Mogila. Asemenea înștiințare despre învoirea sa au scris lui Sikeli toți boerii divanului. Acum începură ceste două căpetenii a face tocmele, în urmarea cărora au trimis Sikeli pre Salați și Castroți în Țara Român[ească] ca să ceară pace cu jurămînt întărită, și pre lîngă aceasta, încă așa făgăduință de la Șerban, cum că va porunci lui Raț să se tragă înapoi din Transilvania, și cum că va fi trimite pre doi boeri de amanet, încă și dînsul în persoană va veni la Brașov spre tractamenturi. Neîncetat alergă curirii încoaci și încolo. Pre mulți dintrînșii prinzînd pînditoriul Raț, au înpiedicat comunicația (înpărtășirea cugetelor) întră ceste două căpetenii. Mai pe urmă hotărî Sikeli a scoate pre Raț cu datăria din părțile Transilvaniei, ca pre un înpiedecătoriu de păciuire: pentru aceia și mișcă armele asupra lui, nădăjduind că prin pașul acesta va spăria, și mai curând va aduce pre Șerban la întărire de pace. Pre lângă toate acestea s-au contenit Radu de războiu, ba încă ce e de mai mirare, aspră poruncă au dat logofătului Dan, și boeriului Constantin, ca sfînt să păzească armăpăciurea (încetarea armelor pe un timp hotărît) cea cu Sikeli făcută. Prin vestea aceasta tare se mîhni armadia lui Raț, mai vîrtos cea sîrbească, omorî pre solii ce aduseră acea poruncă și trimisă pre Raduzanu Radivrati la Radu cu așa rugăciune, ca fără întârziere să se scoale și să vină cu oștiri asupra primejdiosului a țării vrăjmaș Sikeli. Radu să făgădui lui Radivrati cît de curînd a cerceta Transilvania cu marțială vîrtute. Tocma în starea ceastă critică căpătă Radu înștiințare de la Viena, cum că spre purtarea bătăii cu Sikeli va primi tot ajutoriul cel de lipsă. Pre lîngă aceasta înțelegînd și aceia, cum că Basta încă au plecat din părțile Sat-Marelui asupra lui Sikeli, și cum că Sikeli în toată oara (ceasu) așteaptă oștiri de ajutoriu din Polonia și din Moldavia sub comanda lui Mogila, mai pe urmă neîncetat îndemnat fiind spre rădicarea bătăii de Mako, cel ce descria cu înbolditoare energie nepăciurea oștii din pricina că nu-i slobod a începe bătaia, se hotărî Șerban fără întîrziere a pleca către războiu.

Sikeli făcea cele mai bune biruiri prin Transilvania, coprindea o cetate după alta. Umblînd norocul după pofta lui, nu s-au mulțămit cu dînsul, ci hotărî și spre Țara Românească a-și întinde mîna, și în locul credinciosului Curții Austriace Șerban, încheiasă să așeză în scaunul stăpânirii pre Prodicul. Auzind Șerban aceasta, trimisă soli la Sikeli, aducându-i aminte prietenește, ca să se lasă de așa propus (gând) și mai bine să rămână în prietenească legătuire. Însă Sikeli nu primi sfatul acesta, ci mîndrindu-să, cu trufie călcă acea prietenească cerere a lui Șerban. Prinzînd Radu de știre starea lucrului, nu zăbovi mult, ci trimisă în toată țara poruncă să se adune soldați, pre carii apoi i-au îndeletnicit în purtarea armelor. Mai nainte de a pleca cu trupele din Târgoviște, au adunat Șerban toată preoțimea și au rânduit să facă rugăciuni pentru bun sporiul armelor patriei. Carea se și înplini dându-se prin preoțime binecuvântare prințipului și tuturor celor

înpreună cu dînsul. (De aici se vede că înțeleptul bărbat Radu prea bine au cunoscut pre ai săi, și au știut cît ajunge rugăciunea curată cătră Dumnezeu și cinstirea religiei). Cu ferbinte și curată inimă rugară toți pre Dumnezeu, ca să dăruiască lui Radu bună norocire în purtarea bătăii, și să-i dea puteri de a învinge pre vrăjmașii săi. Săvîrșindu-să această cerimonie, plecă Șerban înaintea oștilor ca un povățuitoriu viteaz, preste munți, și în trei zile au ajuns în Transilvania.

Înțelegând Sikeli apropierea lui Șerban, începu cu fățarnică mândrie a pufăi, și cu trufie a să lăuda, zicând celor dinprejurul său "Curând veți vedea, ce va să capete grosul (târbănosul) român de la mine; că numai aripa cea dreaptă (a oastei) dacă voi întinde asupra lui, îl voiu sfărma, și-l voiu pune sub picioarele mele." Dinprotivă Șerban se ruga lui Dumnezeu, și rînduind oștile spre lovire, se apucă cu mare agerime de Sikeli, îl încungiură de toate părțile, și porunci celora săi, a păși iroicește înainte, strigând:

Bateți iroi inimoși,

Cum bătea ai voștri strămoși!

Dați ca curând să gătăm,

Bătaia să căpătăm;

Și să înturnăm la țară,

Cu laudă, iar nu c'ocară.

Așa se înfocară muntenii prin înbolditoarele aceste cuvinte, cît ca nește lei înflăcărați se slobozea în toate părțile, tăind și respândind în toate laturile pre vrăjmași; în carea bătaie se răpi și însuși Sikeli de viață, ucis fiind de unul dintre munteni. Ecsemplu spre învățătură slujitoriu, cum că ambiția, sau trufia, orbind pre om, îl face mai întâiu negrijitoriu, iară mai pe urmă îi aduce perire. Șerban dede cuvincioasă mulțămire înpăratului ceresc pentru căpătata biruință, și să întoarsă napoi la Târgoviște, așezînd pace în toată țara.

Din armadele lui Sikeli numai 4000 de soldați au remas vii. Radu trimisă înpăratului austriacesc la Praga steaguri din cele în numita bătaie prinse; care steaguri cu mare pompă fură purtate prin curtea înpărătească și prin beserică: iară pre solii românești cu mari daruri i-au cinstit. Iar lui Radu trimisă portreia (fața) sa în gă de aur acățată, și diplomă, prin carea se întărea familia Radului de moștenitoare în scaunul stăpînirii de prințipat.

După ce de nou își supusă Basta prințipatul Transilvaniei, mai nainte de a se întoarce în Ungaria să poarte comanda, precum i să poruncisă prin Înpăratul, ținu în februarie 1604 o adunare cu Radu în Brașov, și făgăduindu-i tot ajutoriul cel de lipsă asupra lui Mogila, îl rugă, ca neîncetat să păzească credința și necurmată prietănie să poarte cătră Curtea Austriei. Radu dărui cu acest prilejiu pre Basta cu o șea foarte frumoasă, și cu scule pentru călărit de mare prețiu. Pîn' zăbovi Radu în Transilvania, Ștefan Prodicul, cel ce tare dorea a se face domnul Țării, născoli rebelie, avînd de soțiu și pre Mitropolitul din Târgoviște. Și ca cu atîta mai lesne să orbească și să pornească pre patrioți asupra lui Șerban, publică Prodicul un ferman turcesc, prin puterea căruia era dînsul anumit prințip a Țării; iară Șerban scos din stăpînire, pentru familiaritatea ce purta cu curtea nemțască. Auzindu-să aceasta, cu mare repejiune s-au întors Radu în țară, și învingând pre rebelianții Ștefan și pre Mitropolitul, cu urîtă pedeapsă i-au pedepsit.

Tot întru acelaşi an începu Irimia Mogila a face sfătuiri cu patrioţii săi, iară cu vecinii poloni tocmele şi legături, pentru că nu era scutit şi sigur de ajuns în Scaunul Domniei sale. Bocicai, cel ce pe aceste vremi rădicase revoluţie în Transilvania, trimisă lui Mogila 6000 de soldaţi ce să numea lănceri, întru ajutoriu; carii surpând pre rebelianţii cei asupra lui Mogila porniţi, întăriră pre dânsul în Scaunul Domniei, şi cu mari sarcini de pradă se întoarseră la ţara sa. Luând Bocicai preste mână în Transilvania, trimisă Radu (după cererea comisariilor înpărăteşti) pre Gheorghie Raţ cu câteva trupe lor spre ajutoriu; aceste trupe mare stricare pricinuiră în oştirile lui Bocicai. Raţ se sîrguia a sfătui pre Prinţipul, ca cu mai mare putere să se scoale asupra lui Bocicai, însă el spre aceasta nu se învoi, din pricina că au fost lăsat cea mai mare parte a soldaţilor la întîlnire; iară cei 800 ce remăsese pentru paza persoanei lui, era prea puţini spre acel sfârşit. Raţ mai adună cu îngăduirea Prinţipului 600 de feciori, pre carii unindu-i cu trupele ce sta sub comanda lui, şi lovindu-să cu Bocicai, mare dărăpănare i-au pricinuit. Simeon şi Irimia Mogila încă cerură ajutoriu de la Bocicai asupra Ţării Româneşti, ci necăpătându-l, se înpreunară cu tătarii. La anu 1605, venind Simeon cu mulţime de tătari şi de moldoveni asupra lui Şerban, şi întîlnindu-să cu acesta la rîul Teleajin, trei zile neîncetat se bătură. În bătaia aceasta cu deosebită vîrtute s-au luptat Preda Buzescu, cel ce, văzând că s-au depărtat nepotul Hanului Tătăresc povăţitoriul Tatarilor un picuţ de ai sei, cu nespusă înfocare se răpezi către el, cu carele întîlnindu-se, atîta se loviră cu măciucile, până cînd căzu tătarul surpat la pământ. Însă Preda încă au fost căpătat o lovitură grea în cap, pentru vindecarea căria ducîndu-se la Braşov, nu după multă vreme ş-au dat sufletul pentru patrie în mînile Făcătoriului său. În seara cea mai de pe urmă a bătălii slujind norocul muntenilor, zdrobiră cu totul puterea tătarilor. Pentru aceia se şi mîhni Hanul Tătăresc pe Simeon, care era pricina nenorocirei acestia; deci porunci să-l prindă, să-l lege în şeaua calului strîns, şi aşa închingat să-l mîne toată noaptea în fugă, până la malu (ţermuru) Dunării, încătrău şi însuşi hanul cu cei rămaşi ai săi luasă fuga. După iroiceasca această bătae, se linişti toată ţara şi vieţui în dulceaţa păcii.

La a[nul] 1608 fu ales Gabriel Batori Prinţip în Transilvania. În fermanul prin care fu întărită alegerea lui Batori, s-au poruncit lui, ca domnilor Moldaviei şi a Ţării Româneşti să dea ajutoriu la vremea de lipsă asupra tuturor vrăjmaşilor; iară de ar cuteza vreunul dintrînşii să între în Transilvania şi să-şi cumpere acolea moşii, fără toată întârzierea să-l prindă, şi ca pre un rob să-l trimită la Constantinopol. Şerban au trimis Soli spre cortenire la Batori, descoperindu-i bucuria simţirilor sale despre alegerea lui.

Gabriel Batori numaidecît şi aruncă ochii spre cuprinderea, şi supunerea Moldaviei şi a Ţării Rom[âneşti]. Şi numai întru aceia era învăluit, că nu ştia în ce chip, şi sub ce larvă să înceapă bătaia, că nici o mişcare spre aceia înpingătoare cu temeiu nu avea. Cearta ce se născuse între doi boeri poleceşti, fu prea plăcută însătatului de bătălie Batori, că numaidecît află o pricină închipuită, sub carea i să părea a putea începe războiu, zicând că acestea sînt spre primejdia Transilvaniei ţesute şi încă şi aceia aducând înainte, că ar avea Chendi, cel din Transilvania în Moldavia fugit, corespundere cu Şerban, iară acesta cu sufletul şi cu trupul ar fi închinat înpăratului nemţesc. Deci cu mare poftă de bătaie, şi nesaţioasă lăcomie spre prădare, plecă Batori în a[nul] 1610 în ziua naşterii lui Hs. din Transilvania, şi curând străbătu preste munţi în Ţara Românească.

Precum adeverează hronicul Filstih , nimic n-au ştiut Şerban de venirea lui Batori; iară după ce au înţeles-o, cunoscând a nu fi cu putinţă adunare de oaste într-un timp aşa scurt a face, şi văzîndu-se a nu fi în stare de a se lupta cu vrăjmaşul, au fugit cu comorile sale şi cu vreo câţiva boeri, în Moldavia. Resbătînd Batori până înlăuntrul ţării, au aşezat armadea sa lângă Târgovişte, şi rămînînd 3 luni acolo, au dat soldaţilor săi sloboda voe a prăda toată ţara, carii nici mînăstirile n-au cruţat, ci tot ce le cădea înaintea ochilor răpea şi prăpădea. Nicicând până aci s-au pomenit, nici s-au auzit tirănie, răpiri şi stricări ca acestea ce se pricinuia ţării sub Batori. Neputînd ţerenii mai mult suferi tirăneştile asupriri, se sculară cu toţii, mic cu mare, să iasă

din patria sa, și să treacă preste Dunăre la turci. Însă Batori i-au oprit cu puterea, socotind că de vor părăsi toți patria sa, vor remînea pămînturile nesămănate și așa apoi el însuși nu va putea avea cele de lipsă pentru oştiri. După aceia s-au lăsat Batori în toate desfătările lumeşti, şi numai spre aceia se ostenea, cum de cum să negrească pre Șerban înaintea Curții Turceşti, plîngîndu-să la dînsa că s-ar fi sculat Șerban asupra lui, precum s-au fost sculat asupra lui Sikeli, și ca Mihai Vodă orecînd asupra lui Andrei Batori, unchiul lui; pentru aceia încă au cerut și resplătire de la Turci, căci au fugărit pre Șerban din țară.

Ci nici Șerban au dormitat unde era. Prin mijlocirea unui franțos au făcut cunoscută înpăratului turcesc sălbatica tiranie și cruda pășire a lui Batori precum asupra românilor, așa și asupra sașilor. Încredințîndu-să Sultanul prin unele cercetări despre rea purtarea lui Batori, numaidecît au poruncit Pașii din Timișoara să nepăciuască ținuturile haiducilor celor din comitatul Biharului (Oradiei Mari). Acea nepăciure au pricinuit întoarcerea haiducilor din țară, că părăsind ei pre Batori, au alergat spre apărarea căsilor și a familiilor sale.

Nu puțin s-au supărat fost Senatu (Divanu) Țării Româneşti pre Șerban că au fugit din Țară fără de a se lovi cu Batori sau a se sfătui mai nainte cu ai săi; pentru aceia aleseră alt prințip, adecă pre Radu, feciorul fostului Vodă Mihna.

Șerban mult s-au mîhnit pentru nesocotita părăsire a patriei, și fugirea dintrînsa fără de a sta cît mai puțin înprotiva vrăjmașului. Deci hotărî să-și răsplătească pe Batori; adunînd el vreo 800 de călărași din Polonia, și vreo 400 de pedestrași din alte părți, înștință mai nainte pre Stanciu cheierul să dea de veste boerilor, cum că el au pornit cu oaste către țară asupra lui Batori și să facă înștințare și trupelor românești ce se chiemau Roșii. Această vestire fu prea plăcută tuturor boerilor, fiindcă toată țara gemea sub tirania lui Batori, și ardea de pofta izbîndirei asupra lui. Numaidecît se înpreună o sumă de soldați din țară cu oștirile lui Șerban; acesta vesti lui Batori bătaia, carele adunând mare putere de haiduci și de săcui, sta gata și aștepta fără de frică ceasul lovirii. N-au întârziat Șerban nici un pic, ci alergând preste munți în Transilvania cu 7 mii de călărași, și 1500 de pedestrași, au ajuns la Brașov, și pe cîmpurile acestei cetăți au așezat oastea sa. Bucurîndu-să brașovenii de venirea lui, au răcorit pre soldați cu mîncări și beuturi amăsurate; și apoi după puțintică resuflare, începură aspru a se bate cu Batori.

Batori avea 12 mii de călărași și 3 mii de pedestrași; aripa armadei lui cea dreaptă, în carea sta haiducii, au comendat-o Batori, iară pre cea stîngă, carea se cuprindea mai toată din săcui, viteazul căpitan Gheorghie Tracter. Acestea toată zioa aștepta cu mare sete pre Șerban, a căruia oștiri se iviră de către seară, în trei înpărțiri venind. Aripa cea stângă a armadii românești era alcătuită din români, poleci, și din cei fugiți a lui Chendi; cea dreaptă sta din moldoveni, poleci, și tătari; iară centru (mijlocu) numai din români, ci voinici tot aleși, carii erau cu trei tunuri prevăzuți. Batori pusă (făgădui) o 100 de iobagi pre capu lui Șerban, pre carii avea de a-i căpăta acela cel ce va aduce capul lui.

Îndelungat și cumplit bătîndu-să aceste doaă puteri, începu Șerban cu prepus a se trage înderept, întrebuințind prefacerea ostășască de fugă, prin carea mai lesne să poată duce pre vrăjmaș în cursele perderii sale. Numai cît se mișcară românii înapoi, deodată văzu Șerban că s-au luat călărașii lui Batori de-a lungul după o parte de călărași românești, carii cu deadinsul apucaseră fuga. Întrebuințind Șerban această ocasie bună, cu repejiune neașteptată, se apucă de oastea cea de frunte a lui Batori, zdrobind, ucigînd atâția ardeleni cât ca la o milă de pămînt era tot câmpul acoperit cu trupuri moarte. Pre pedestrașii lui Batori i-au pisat românii până către miezul nopții. Însuși Gabriel Batorii trînti penele din comănac (căciulă) jos, ca să nu-l cunoască românii, și abea scăpă cu viața. Precum arată istoricul Botin, dintre a lui Batori au perit în bătaia

aceasta 6 mii; iară dintre a lui Șerban ca la 4 mii. Între mulțimea prinșilor era și Gheorghie Raț, carele mai nainte au fost general la Șerban preaiubit, iară acum orbit de pofta spre avuții, care i să făgăduisă de la Batori, ca un cuc nemulțemitoriu s-au sculat asupra făcătoriului său de bine și frîngînd sfîntul jurămînt de credință, au îndrăznit crunte arme a purta asupra domnului său. Pentru necredința sa dară au fost tăiat în mijlocul piațului Cetății Brașovului, spre ecsemplul tuturor. În bătaia aceasta au prins oștirile românești 120 de steaguri și multe arme. Șerban au rădicat o cruce aurită în Piațu Brașovului, carea vestea cu o inscripție românească că nu dînsul, ci Batori este pricina acestei cumplite vărsări de sânge, ce se acușună prin făcuta bătae.

După aceasta goni Șerban pre Batori pănă la Sibiu; însă ajungând acolea, și văzînd că venisă de la Timișoara mulțime de turci acestuia spre ajutoriu, s-au tras înderept la Brașov, și aceasta înțelepțește au făcut.

Pre iroiul și învingătoriul Șerban grea supărare l-au înpresurat după ce au înțeles înpletiturile și clevetirile, ce le făcea feciorul lui Mihna la Curtea Turcească. Acesta numit fiind Prințip în Țara Românească și căpătînd ajutoriu de la turci, s-au sculat asupra lui Șerban cu o mulțime nenumărată de turci și de tătari, și-l aștepta la rîul Teleajin. Spre toate circonstanțiile (stările înprejur) prea bine privighitoriul Șerban, auzind despre acea pîndire, s-au tras pe altă cale și pe de altă lature au întrat în țară. Însă Radu Mihna numai decît i-au curs înainte. Văzînd Șerban că punțintica sa oaste, carea frîntă și tăbărîtă fiind de purtarea armelor, nicidecum nu va putea birui cu atîta mulțime, ce îi eșisă înainte ca să nu se verse sîngele celora săi fără de sporiu, se trase înderept; și neavînd nădejde de a mai putea stăpîni în patria sa, fugi întîiu în Moldavia, de acolo apoi cu toată familia se duse preste Polonia la Viena. Aci fu primit de Craiul Matias cu mare ospitalitate, cu chieltueli ajutorat, și dăruit cu toată comoditatea; unde au și remas în pace și liniștită resuflare pănă la moarte. Fiica lui Elena s-au măritat după Constantin Cantacuzenu; iară feciorul lui Constantin Basaraba, s-au făcut prințip în Țara Românească la anu 1654. Și au domnit 3 ani și 9 luni.